

Analiza comparata privind numirea procurorilor de rang inalt in Europa

Conform studiului comparat realizat de MJ in anul 2004, publicat pe site-ul MJ la

adresa: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=http%3A%2F%2Fold.just.ro%2FPortals%2F0%2FSistemul%2520Judiciar%2520%25C3%25AEn%2520Rom%25C3%25A2nia%2Fstudiu_comparat_parchete_final.doc

Danemarca - Procurorul General este numit si poate fi eliberat din functie de catre Ministerul Justitiei. Anchetele se afla sub autoritatea ministrului Justitiei, care supravegheaza activitatea procurorilor. Ministerul Justitiei e responsabil pentru intreg sistemul judiciar, pentru politie si parchete organizarea instantelor, penitenciare si serviciile de probatiune. Tot ministerul este cel care supravegheaza activitatea parchetelor, inclusiv pe cea a procurorului general si poate dispune asupra retragerii unor sarcini ale procurorilor, potrivit Legii pentru administrarea justitiei. Ministrul Justitiei poate da instructiuni in legatura cu un anumit caz, inclusiv prin hotararea de incepere sau neincepere a urmaririi penale. Deciziile procurorilor pot fi contestate la procurorul general sau, cand acesta nu este impartial, direct la ministrul Justitiei.

Finlanda - Procurorul General si adjunctul acestuia sunt numiti de Presedintele Republicii, la propunerea Guvernului. Procurorii statului sunt numiti de Guvern, la propunerea Procurorului General. Procurorul General si parchetele isi desfasoara activitatea independent de Guvern si Ministerul justitiei. Actiunea penala impotriva Procurorului General sau a adjunctului acestuia se exercita de catre ministrul Justitiei sau de Avocatul Poporului. Procurorul general poate da instructiuni cu caracter general procurorilor, poate lua un caz de la un procuror subordonat, dar nu poate interveni direct in solutionarea unui caz ce apartine unui procuror ierarhic inferior.

Suedia - Procurorul General e numit de Guvern si e inamovibil. Numirea magistratilor este in competenta Procurorului General. Conducatorii parchetelor regionale sunt numiti de Guvern la propunerea Procurorului General. Fiecare procuror e independent in activitatea sa, iar procurorul general si parchetele regionale au dreptul de a revizui decizia unui procuror privitoare la oportunitatea de a incepe urmarirea penala. Parchetele se afla sub autoritatea Ministerului Justitiei, dar acesta nu poate interveni in decizile luate de procurori.

Germania - Procurorii din cadrul Parchetului Federal sunt numiti de catre presedintele federal, la propunerea ministrului federal al Justitiei, cu confirmarea Parlamentului (Bundesrat). Parchetul General Federal nu conduce activitatea parchetelor de la nivelul landurilor, acestea functionand sub autoritatea Ministerelor de Justitie de la nivelul landurilor. Procurorii isi desfasoara activitatea sub autoritatea Ministrului Federal al Justitiei (la nivel federal, si sub cel al Ministrului Justitiei de la nivelul landului respectiv. Parchetele sunt organe impartiale.

Irlanda - Procurorul General, numit "Attorney General" e desemnat de Presedintele tarii, la propunerea prim-ministrului, nu e membru al Guvernului, dar participa la sedintele Guvernului. Irlanda are si o institutie similara Procurorului General, numita "Director of Public

Prosecution", care desfasoara activitatile de urmarire penala conform Legii care reglementeaza activitatea Parchetului, conducatorul acesteia fiind numit de Guvern, pe baza listei de candidati selectionati de o Comisie statutară. Institutia Procurorului General desfasoara activitatea de urmarire penala. "Attorney General" nu se implica in deciziile Procurorului General de a incepe urmarirea penala. Procurorul General e independent in ceea ce priveste opiniile si avizele pe care le emite. Potrivit Constitutiei Irlandei, "Attorney General" este consilierul Guvernului in materie de Drept.

Olanda - Procurorul General de pe langa Curtea Suprema e numit pe viata. Membrii Comitetului Procurorilor Generali, procurorii de pe langa curtile de apel si cei districtuali cat si procurorii Parchetului national sunt numiti prin Decret Regal. Parchetul e subordonat Ministerului Justitiei. Ministrul Justitiei poate da instructiuni procurorilor in exercitarea atributilor lor si poate cere Parlamentului oprirea investigatiilor, dupa consultarea Comitetului Procurorilor Generali.

Italia - Procurorii sunt magistrati de cariera. Judecatorii si procurorii fac parte din acelasi corp. Parchetele fac parte din sistemul judiciar. Procurorii isi desfasoara activitatea sub supravegherea Ministerului Justitiei. Ministrul Justitiei poate intenta o actiune impotriva unui magistrat, dar institutia care il sanctioneaza este Consiliul National al Magistraturii. Italia, ca si Franta, sunt singurele tari europene care se aseamana foarte mult, in privinta statutului procurorului, cu Romania.

Grecia - Procurorii sunt inamovibil si numiti pe viata, cariera lor depinde de o Comisie de Serviciu Judiciar, alcatuita din judecatori si procurori sub conducerea Presedintelui Curtii de Casatie. Ei au independenta, ca si judecatorii, nu pot primi instructiuni de la autoritatile politice sau de la procurorii generali. Procurorul General al Curtii de Casatie poate solicita cercetarea unei cauze dar nu poate da vreun ordin si poate emite circulare referitoare la politica penala. Interesant este ca ministrul justitiei poate solicita punerea sub acuzare in anumite cazuri, dar si suspendarea unei cercetari ce ar putea prejudicia relatile cu alte state sau privind anumite cauze politice.

Spania - Procurorul General e numit de Rege, la propunerea Guvernului si dupa consultarea Consiliului General al Puterii Judiciare. In Spania exista un Consiliu al Parchetului National cae isi poate exprima opinia in privinta numirii procurorilor. Potrivit Legii statutului procurorilor, Procurorul General trebuie sa prezinte Parlamentului un raport anual de activitate, care se publica in Jurnalul Oficial. Guvernul, prin intermediul Ministerului Justitiei, poate solicita procurorului national al statului sa formuleze cereri in fata instantelor pentru apararea interesului public. Procurorul General raspunde in fata Guvernului pentru modalitatea in care a rezolvat solicitarea acestui, dupa consultarea Consiliului Parchetului National.

Portugalia - Procurorul General al Republicii e numit pe un mandat de sase ani de catre Presedintele Republici, la propunerea Guvernului. Pate fi revocat la initiativa comuna a

Guvernului si Presedintelui. Consitutia prevede ca parchetele sunt autonome, iar Procurorul General nu poate primi instructiuni de la o autoritate publica. De cariera lor se ocupa Inaltul Consiliu al Ministerului Public, alcatuit din 7 judecatori si procurori alesi de magistrati, 5 membri alesi de Parlament, doi membri alesi de Guvern si 4 prim-procurori asistenti care reprezinta parchetele de curti de apel.

Franta - Procurorii sunt numiti, dupa absolvirea Scolii Nationale de Magistratura, de catre Presedintele Republicii Ministerul Public este agent al puterii executive si actioneaza in numele societatii. Ministerul Public se afla sub autoritatea Ministerului Justitiei. Ministrul Justitiei exercita actiunea disciplinara asupra magistratorilor de parchet care conform Consitutiei, se afla sub conducerea si controlul sefilor lor ierarhici si sub autoritatea ministrului Justitiei.

Belgia - Regele e cel care numeste si revoca procurorii, la propunerea Consiliului Superior Judiciar. Independenta procurorilor e relativa, ei fiind in acelasi timp si reprezentanti ai puterii executive, dar si membri ai puterii judiciare.

Polonia - In aceasta tara exista Legea Parchetelor. Fapt inedit, ministrul Justitiei cumuleaza functia de Procuror General si e numit de Parlament, la propunerea Presedintelui. Adjunctii ministrului sunt numiti de Primul-ministru, la propunerea ministrului Justitiei. Tot ministrul Justitiei e cel care, la propunerea Ministrului Apararii, numeste procurorii militari si are competenta de a promova procurorii. procurorii sunt subordonati ierarhic Procurorului General, care este Ministrul Justitiei, numai ca acesta din urma nu poate ordona inceperea urmaririi penale. Parchetul e separat de puterea judecatoreasca.

Cehia - Procurorul suprem e numit si demis de catre Guvern la propunerea Ministrului Justitiei. Parchetele fac parte din puterea executiva. Tot ministrul Justitiei ii numeste si revoca pe adjunctii procurorului suprem, la propunerea acestuia din urma. Legea Parchetelor prevede incompatibilitatea dintre functia de judecator si cea de procuror. Ministrul poate cere oricand procurorilor date privind stadiul procedurilor intr-un anumit caz si are puteri de supraveghere asupra Procurorului suprem. Procurorii de rang inferior se pot opune ordinului superiorului daca acesta incalca legea.

Estonia - Guvernul numeste in functie Procurorul General, la propunerea Ministrului Justitiei, dupa consultarea Comitetului uridic din Parlament. Ministrul Justitiei numeste procurorii cu functii de conducere de la nivelul districtelor si oraselor, la propunerea Procurorului General. Ministrul Justitiei numeste ceilalti procurori pentru o perioada nedeterminata, la propunerea Comitetului procurorilor pentru concurenta si evaluare. Procurorul General si procurorii cu functii de conducere sunt numiti pentru o perioada de cinci ani. Potrivit Legii privind parchetele, precum si Codului de procedura penală, procurorii sunt independenti in exercitarea atributiilor lor si isi desfasoara activitatea in baza dispozitiilor legale si potrivit constiintei. Procurorul General desemneaza procurorii care ocupa functii de conducere si cei care isi desfasoara activitatea in cadrul departamentelor Parchetului General.

Procurorul General inainteaza de doua ori pe an un raport de activitate consolidat Ministrului Justitiei. Potrivit Legii privind parchetele, Parchetul este o institutie guvernamentala din domeniul Ministrului Justitiei. Ministerul Justitiei exercita controlul asupra parchetelor, dar nu si asupra deciziilor procurorilor in exercitarea atributiilor prevazute de lege, fara a aduce astfel atingere independentei procurorilor. Executivul nu poate da instructiuni specifice in cazurile penale.

Slovenia - Procurorii sunt numiti de Guvern la propunerea Ministrului Justitiei. Procurorul General este numit de catre Adunarea Nationala, la propunerea Guvernului, pentru 6 ani. Actul de numire se publica in Monitorul Oficial. Parchetele, desi in cadrul puterii executive, au o pozitie independenta.

Letonia - Procurorul General este numit sau eliberat din functie de catre Parlament, la initiativa Presedintelui Curtii Supreme. Procurorii sunt numiti de catre Procurorul General pentru o perioada nedeterminata.

Procurorii sefi sunt numiti pe cinci ani, cu avizul comisiei de evaluare.

Procurorul General decide cu privire la promovarea procurorilor, in considerarea rezultatelor activitatii lor, vechimii in munca si a concluziilor comisiei de evaluare. Procurorii sunt independenti in activitatea lor, cu urmatoarele exceptii:

- procurorul ierarhic superior are dreptul de a prelua orice cauza (nu poate, insa, da instructiuni procurorilor subordonati, contrare vointei acestora) Autoritatile statului nu pot interveni in nici un fel in activitatea procurorilor (art. 6(1) si (2) din Constitutie).

Relatiile parchetelor cu autoritatile legislative si executive ale statului se stabilesc prin lege. Procurorul General are obligatia sa raporteze Presedintelui si Guvernului incalcarile legii cu relevanta la nivel national. Procurorul General are dreptul sa participe la sedintele de Guvern si sa isi exprime punctul de vedere, fara drept de vot.

Parlamentul are dreptul de a cere cercetarea anumitor cauze, neputand interveni in cursul procedurilor de urmarire penala. Procurorul General are dreptul sa participe la sedintele Parlamentului si sa isi exprime, cu acordul acestuia, punctul de vedere privind probleme de interes pentru activitatea parchetelor.

Lituania - Procurorii sunt numiti in functie si destituiti de catre Procurorul General. Procurorul General este numit de Parlament pentru un mandat de 7 ani si este eliberat din functie de catre Presedintele Republicii. Situatiile in care Procurorul General poate fi indepartat din functie sunt enumerate in Legea privind Parchetele. Legislatia Lituaniei nu prevede posibilitatea schimbului intre profesia de procuror si cea de judecator. Numai Procurorul General poate sa introduca o

actiune administrativa impotriva oricarui alt procuror, avand chiar posibilitatea eliberarii acestuia din functie.

Parchetul General nu are drept de initiativa legislativa. Legea privind parchetele prevede dreptul Procurorului General de a participa atat la sesiunile Parlamentului, cat si la sedintele de Guvern. Procurorul General raspunde in fata Parlamentului. Comisia Juridica Parlamentara este cea care supravegheaza activitatea Procurorului General, avand posibilitatea de a face recomandari obligatorii si de a lua decizii.

Slovacia - Procurorul General poate fi numit sau destituit de catre Presedintele Republicii la propunerea Parlamentului. Mandatul sau este de sapte ani si poate fi reinnoit o singura data consecutiv. Procurorul General numeste si revoca din functie pe Prim Procurorul adjunct si pe ceilalti procurori adjuncti. Parchetele nu sunt subordonate Ministerului Justitiei, sau altui minister. Procurorul General este obligat sa intocmeasca anual un raport catre Parlament cu privire la activitatile desfasurate de Parchet si este obligat sa raspunda tuturor intrebarilor formulate de membrii Parlamentului. Procurorul General, impreuna cu ceilalti procurori subordonati acestuia isi desfasoara activitatea in mod independent. Parchetul nu cunoaste nici o forma de subordonare fata de Ministerul Justitiei. Parchetul dispune de propriul sau buget. Legea privind parchetele recunoaste Procurorului General dreptul de a participa la sedintele de Guvern, cu drept de vot consultativ.

Ungaria - Procurorul general este ales de catre Parlament pentru o perioada de 6 ani la propunerea Presedintelui Republicii. Ceilalti procurori sunt numiti de procurorul suprem pe o perioada nedeterminata. Functiile de conducere din parchete sunt ocupate prin concurs. Procurorul suprem este responsabil in fata Parlamentului pentru activitatea desfasurata. Parchetele nu fac parte din puterea executiva si nu se supun acesteia.

Bulgaria - Procurorul General este numit de Presedintele Republicii, la propunerea Consiliului Judiciar Suprem, pentru un mandat de sapte ani. Procurorii sunt numiti, promovati, eliberati din functie si transferati prin hotarare a Consiliului Judiciar Suprem. Parchetele sunt subordonate Consiliului Judiciar Suprem si sunt independente in raport cu puterea executiva, care nu poate da instructiuni in cazuri specifice procurorilor si nici instructiuni cu caracter general. In legea de organizare judiciara si in Constitutie sunt prevazute garantiile necesare pentru independenta procurorilor. Procurorii nu pot fi membri ai partidelor politice si nu pot desfasura activitati politice. Procurorii au acelasi statut cu judecatorii si sunt egali in drepturi cu acestia. Parchetele nu se afla in subordinea Ministerului Justitiei. Responsabilitatile Ministerului Justitiei se exercita prin Consiliul Judiciar Suprem. Ministrul Justitiei prezideaza Consiliul Judiciar Suprem, dar nu participa la vot. Procurorul-sef pregateste un raport anual pe care il supune atentiei Ministerului Justitiei pentru a fi incorporat in raportul de activitate.

Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) în atenția Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind normele și principiile europene referitoare la procurori: <https://rm.coe.int/16807482b3> :

55. Metoda de numire și revocare a Procurorului General joacă un rol important în sistem, astfel asigurându-se buna funcționare a parchetelor.
56. Dacă Guvernul are un anumit control asupra numirii Procurorului General, este important ca metoda de selecție a acestuia să fie de natură să câștige încrederea publică, precum și respectul celorlalți membri ai sistemului judiciar și ai profesiilor juridice. Procurorul General ar trebui să fie numit fie pentru o perioadă suficient de lungă, fie permanent, pentru a asigura stabilitatea mandatului său și independența față de schimbările politice.